

**Magiczny
Kraków**

Turystyka kulturowa w miastach historycznych - gdzie spotykają się kreatywność i zrównoważony rozwój

2025-11-13

Za nami pierwszy webinar w ramach projektu Miasta Historyczne 3.0, zatytułowany „Turystyka kulturowa w miastach historycznych - gdzie spotykają się kreatywność i zrównoważony rozwój” („*New cultural tourism spaces in historical cities: where sustainability meets creativity*”). Wydarzenie odbyło się 28 października w ramach inicjatywy SCT HUB, której celem jest wspólne tworzenie przyszłości turystyki kulturowej opartej na zrównoważonym rozwoju, innowacji i dialogu.

Spotkanie otworzyła Natalia Kulec-Greń, dyrektor Wydziału ds. Turystyki Urzędu Miasta Krakowa, podkreślając, że projekt SCT HUB to przestrzeń wymiany wiedzy i doświadczeń między miastami historycznymi. Moderatorem dyskusji był dr hab. Piotr Zmysłony, profesor Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, który poprowadził rozmowy z przedstawicielami czterech europejskich miast – Krakowa, Poznania, Alby Lulii i Wenecji.

Kultura jako fundament miasta

Główną prelegentką spotkania była dr Melanie Kay Smith z *Budapest University of Economics and Business*, która mówiła o relacjach między kreatywnością, zrównoważonym rozwojem i technologią w miastach historycznych. W swoim wystąpieniu zwróciła uwagę, że współczesna turystyka kulturowa nie może ograniczać się jedynie do ochrony zabytków – powinna stać się narzędziem budowania jakości życia, więzi społecznych i miejskiego dobrostanu.

Na przykładzie Budapesztu, Berlina, Amsterdamu czy Lizbony pokazała, że miasta coraz częściej odchodzą od wielkich, kosztownych projektów infrastrukturalnych na rzecz działań opartych na współpracy, lokalnej kreatywności i dialogu z mieszkańcami. Wskazała, że rozwój technologii w turystyce – takich jak aplikacje mobilne, interaktywne mapy czy cyfrowe szlaki dziedzictwa – powinien wspierać, a nie zastępować, bezpośrednie ludzkie doświadczenie i kontakt z kulturą.

Jak podkreśliła dr Smith, prawdziwie „*smart city*” to nie miasto przeładowane technologią, ale takie, które potrafi w sposób inteligentny i empatyczny zarządzać własnym dziedzictwem. „Kultura nie jest luksusem – to podstawa codziennego życia, element, który czyni przestrzeń miejską wyjątkową i zapamiętywaną” – mówiła. Zakończyła refleksją, że właśnie Europa Środkowo-Wschodnia – dzięki swojej złożonej historii, kreatywności i zaangażowaniu społeczności – ma dziś wyjątkową szansę, by pokazać, jak łączyć tradycję z nowoczesnością w sposób zrównoważony i otwarty.

Kraków - kultura i turystyka w równowadze

Paweł Szczepanik, Pełnomocnik Prezydenta Miasta Krakowa ds. Kultury, przedstawił szeroką ofertę kulturalną miasta, podkreślając jego status jako Miasta Literatury UNESCO i jednego z najważniejszych ośrodków kulturalnych w Europie. Omówił bogaty kalendarz festiwali – od muzycznych po literackie – które nie tylko przyciągają gości z całego świata, ale także wspierają rozwój lokalnej sceny artystycznej.

**Magiczny
Kraków**

W swojej prezentacji zwrócił uwagę na znaczenie turystyki dla miejskiej gospodarki – istotny procent krakowskiego PKB generowany jest właśnie przez ten sektor. Turyści odwiedzający Kraków cenią jego atmosferę, gościnność i różnorodne atrakcje. Miasto prowadzi obecnie prace nad aktualizacją swoich polityk - turystycznej i kulturalnej, które w coraz większym stopniu uwzględniają głos mieszkańców.

Wskazał również nowe kierunki rozwoju – Nową Hutę, Zabłocie i Wesołą – obszary, które Kraków sukcesywnie przekształca w kreatywne, zielone przestrzenie spotkań, łączące kulturę, sztukę i rekreację.

Poznań – dziedzictwo widziane oczami mieszkańców

Bartosz Małolepszy z Poznańskiego Centrum Dziedzictwa zaprezentował projekt Fest Fyrtel, poświęcony trzem XIX-wiecznym dzielnicom Poznania – Łazarzowi, Jeźycom i Wildzie. Inicjatywa miała na celu odkrycie ich tożsamości i historii poprzez doświadczenia samych mieszkańców.

W ramach projektu odbywały się warsztaty, podczas których uczestnicy tworzyli „mapy emocji” i „mapy zmysłów” dzielnic, nadawali im osobowości, a także opracowywali opowieści o wybranych miejscach i bohaterach. Efektem była publikacja dokumentująca cały proces oraz seria folderów promujących każdą z dzielnic.

Dziś Fest Fyrtel funkcjonuje jako długofalowy program działań kulturalnych i edukacyjnych – organizowane są spacer, wystawy w witrynach sklepów, inicjatywy międzypokoleniowe oraz artystyczne reinterpretacje starych pocztówek i fotografii. Jak podkreślił Małolepszy, kluczem jest budowanie więzi z miejscem i zachęcanie poznaniaków, by stali się „turystami we własnym mieście”.

Alba Iulia – zrównoważony rozwój w sercu Transylwanii

Reprezentująca rumuńskie miasto Alba Iulia Andreea Mitrofan-Rădoi opowiedziała o procesie rewitalizacji historycznego centrum i twierdzy Alba Carolina. Dzięki inwestycjom współfinansowanym ze środków unijnych miasto przekształciło się w tętniący życiem ośrodek turystyki kulturowej, łączący ochronę dziedzictwa z nowoczesną infrastrukturą.

Alba Iulia, z ponad 2000-letnią historią, jest dziś nie tylko miejscem pamięci narodowej, ale także przykładem, jak lokalne dziedzictwo może stać się siłą napędową rozwoju. Odrestaurowane przestrzenie twierdzy, liczne festiwale historyczne i projekty edukacyjne sprawiają, że miasto stanowi modelowe połączenie tradycji, technologii i aktywności społecznej.

Wenecja – rzemiosło, gastronomia i film w służbie zrównoważonej turystyki

Brigida Pagani, kierownik Wydziału Zrównoważonej Turystyki w Wenecji, przedstawiła inicjatywy mające na celu wspieranie autentycznej, odpowiedzialnej turystyki kulturowej. Wśród nich znalazły się projekty promujące lokalne rzemiosło, gastronomię i kino – trzy filary weneckiej tożsamości.

W ramach *Slides Project* powstało dziesięć tras turystycznych obejmujących pracownie 28 weneckich rzemieślników, udostępnionych na platformie Venezia Unica. Miasto promuje także dziedzictwo kulinarne poprzez trzydniowy festiwal „Saor”, skupiający ponad 100 wydarzeń i warsztatów.

Równocześnie realizowany jest projekt modernizacji zabytkowego Domu Kina, który ma stać się nowym centrum kultury filmowej laguny.

Pagani zaprezentowała również działania współfinansowane przez włoskie Ministerstwo Turystyki – Targi Rzemiosła Włoskiego w historycznym Arsenale oraz Punkt Informacyjny UNESCO w forcie Forte Marghera, który oferuje odwiedzającym multimedialne doświadczenie prezentujące dziedzictwo Wenecji i jej laguny.

Miasto, mieszkańcy i turyści - wspólna przestrzeń dialogu

Podczas panelu dyskusyjnego „*Cities Talking*” uczestnicy zastanawiali się, jak miasta historyczne mogą rozwijać turystykę w sposób, który łączy interesy mieszkańców, gości i samorządów. Dyskusja zaowocowała stworzeniem wstępnej listy dobrych praktyk oraz działań, których warto unikać.

Co warto robić:

- Zachęcać mieszkańców do odkrywania, zrozumienia i ochrony lokalnego dziedzictwa
- Wspierać fora internetowe prowadzone przez mieszkańców i pomagać zapobiegać zmęczeniu uczestnictwem

Czego unikać:

- Pochopnych decyzji – działania pilotażowe i tymczasowe mogą być bardzo skuteczne
- Obwiniania turystyki za wszystkie negatywne kwestie
- Pomijania pozytywnego potencjału turystyki.

Podkreślano, że skuteczna polityka turystyczna powinna opierać się na długofalowym myśleniu i partnerskiej współpracy z mieszkańcami. Społeczności lokalne coraz częściej świadomie kształtują swoje otoczenie, dlatego ich głos musi być słyszalny w procesach planowania. W rozmowie pojawiły się również wątki dotyczące idei „miasta piętnastominutowego”, znaczenia edukacji kulturowej i wspierania lokalnych przedsiębiorców, rzemieślników oraz inicjatyw sąsiedzkich.

Uczestnicy zgodzili się, że miasto powinno być tworzone przede wszystkim dla mieszkańców, a turystyka – rozwijana tak, by wspierała lokalną wspólnotę, chroniła autentyczny charakter miejsc i sprzyjała ich zrównoważonemu rozwojowi.

Prace nad pełną listą rekomendacji dla miast uczestniczących w projekcie wciąż trwają – zachęcamy do śledzenia naszych aktualności.